

Sygn. akt II CSK 13/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z wniosku M. W.

przy uczestnictwie S. G. i B. G.

o rozgraniczenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 sierpnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 9 czerwca 2014 r., sygn. akt II Ca 291/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pełnomocnik wnioskodawczyni w skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 9 czerwca 2014 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Przedstawione zagadnienie prawne sprowadzało się do pytania, „czy po zawarciu ugody sądowej a przed wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania można skutecznie cofnąć zgodę na zawarcie ugody bez podawania jakichkolwiek przyczyn tego cofnięcia”.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw.

Pytanie przedstawione przez pełnomocnika wnioskodawczyni tego wymagania nie spełniło. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że na ugode sądową składają się dwa elementy: czynność procesowa zmierzająca do wyłączenia dalszego postępowania co do istoty sprawy przez umorzenie postępowania oraz czynność prawna zmierzająca do wywołania skutków w dziedzinie prawa materialnego (ugoda w rozumieniu art. 917 k.c.). W konsekwencji ugode sądową należy oceniać według przepisów prawa cywilnego a skutki procesowe takiej ugody według prawa procesowego. Dualistyczny charakter ugody sądowej w zakresie możliwości uchylenia się od jej skutków przejawia się w tym, że oświadczenie zgody na zawarcie ugody i w konsekwencji na zakończenie procesu przez umorzenie postępowania może być - jako czynność procesowa - odwołane z przyczyn uzasadnionych aż do chwili uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania. Ugoda sądowa w zakresie jej skutków prawnomaterialnych podlega natomiast przepisom o skuteczności oświadczeń woli i o wadach tych oświadczeń, uzasadniających uchylenie się od skutków złożonego oświadczenia (zob. uchwałę całej Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1969 r. III PZP 43/69, OSNCP 1970 nr 3, poz. 40, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2005 r. II CK 341/04, nie publ.).

Szczegółowa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie dostarczyła podstaw do stwierdzenia, że w sprawie wystąpiło zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione, a tylko taki problem uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sady obu instancji miały na względzie podwójną naturę (procesową i materialnoprawną) ugody sądowej i w obu aspektach dokonały jej oceny. Okoliczność, że Sąd pierwszej instancji, którego orzeczenia Sąd Najwyższy nie kontroluje, nie umorzył postępowania w następstwie zawartej przed nim ugody sądowej, lecz wydał orzeczenie zbieżne z treścią tej ugody, nie oznacza, że skarga kasacyjna od orzeczenia Sądu drugiej instancji, oddalającego apelację, z tego tylko powodu powinna zostać przyjęta do rozpoznania, skoro kwestia skuteczności oświadczenia jednej ze stron o cofnięciu zgody na zawarcie ugody była przedmiotem oceny przez oba orzekające Sady. Skoro Sąd pierwszej instancji nie umorzył

postępowania, lecz wydał orzeczenie rozstrzygające istotę sprawy, to przedmiotem rozważań na etapie postępowania kasacyjnego może być kwestia zasadności orzeczenia sądu drugiej instancji oddalającego apelację od orzeczenia sądu pierwszej instancji, nie zaś kwestia czy Sąd pierwszej instancji orzekając merytorycznie jednocześnie i bezzasadnie uznał, że jest związany ugodą.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

I.n